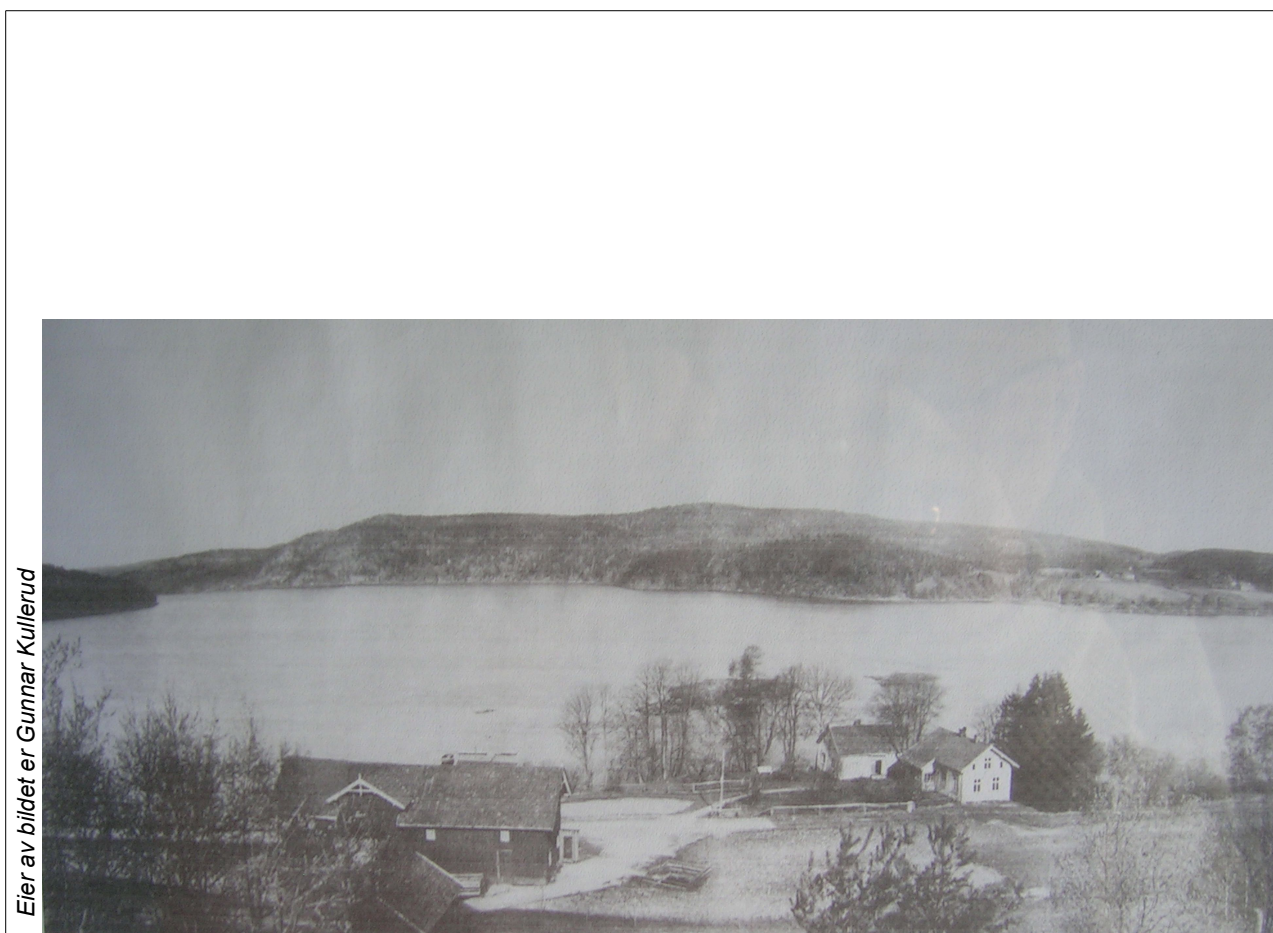

Gårdsnavn: Nordre Furuholmen **Gnr/bnr:** gnr. 3017, bnr. 5

Koordinat: Ø: 624151, N: 6586371, 22 EU89-UTM Sone 32

Synbarhet: Dårlig gjenfinnbar i terreng

Kulturminneregistrering

KMtype: Småbruk, Annet kulturminne,

Tilstand: Omdefinert

Verneverdi:

Vern: ,

Beskrivelse:

Beskrivelse: Et småbruk som forsvant i første halvdel av 1950-tallet i forbindelse med byggearbeidene ved Glennetangen lenses landbaserte virksomhet.

Ved kulturminneregistreringen i 1909 er kun kjelleren tilbake av den gamle bygningsmassen på gården. En flaggstang er montert på taket av kjelleren.

Både bolig og bryggerhus på Nordre Furuholmen lå på nedsiden av den veien som pr. 2009 går til Nordre Furuholmen, mens låven lå i oppkant av veien.

Lok. nr. 1053404 forts:

Koordinatene er målt i hustuften etter hovedbygningen. Bryggerhuset lå kloss i våningshuset, fjøs og lagård omkring 50 meter sørøst for boligen, kjelleren øst for lagården igjen, mens vedskjulet lå sør for boligen.

De siste eierne som også drev Nordre Furuholmen var Inger Marie (i dagligtale bare Marie) og Martinius Furuholmen. Inger Marie døde i 1930, mens ektemannen fortsatte med gårdsdrift og lensearbeid, men da med husholderske på bruket. I Martinius sin tid på bruket, var det som oftest to kuer og et par ungdyr. Hest måtte han låne på nabobruket. Julius Berg (født 1926) forteller ved registreringen i 2009 at han i oppveksten bisto i onnearbeidene på Nordre Furuholmen. Selv er han oppvokst på Søndre Furuholmen.

Da Martinius Furuholmen døde i 1945, ble gården for noen år bortleid til Margith og Ole A. Bøe. Ole var en nevø av Inger Marie Furuholmen. Ole A. Bøe (født i 1919) har fortalt at den årlige leia på gården var 500 kroner, og at de hadde to uker, gris og høner på gården.

Lenseutbygging

I 1949 solgte arvingene etter Inger Marie og Martinius småbruket til Glomma fellesfløtning. Glennetangen lense hadde i 1938 erstattet Nes lense i Skiptvet, men verksted og administrasjonskontor forble inntil videre på Nes.

Våren 1954 startet opparbeidingen av arealet, med betydelig utspregning av stein og bulldosering. Fløtingens byggevirkosomhet krevde også at det ble tatt noe areal fra Søndre Furuholmen. Hele anlegget sto ferdig i 1958, og bare sagbruket ble værende på Nes.

Husmannsplass og gjestgiveri

Furuholmen var opprinnelig en husmannsplass under Gryte. Fra 1700-tallet var det to plasser, og etter hvert utviklet det seg til tre bruk – ett Nordre Furuholmen og to på søndre.

Nordre Furuholmen ble eget bruk i 1796, mens brukeren på den søndre gården var blitt selveiende året før.

Nordre Furuholmen har også tradisjon som brennevinsbrenneri og skjenkestue. En rettsak mot Anne Furuholmen i 1663 forteller om både skjenking og matservering på plassen. Glomma var jo fra gammelt hovedferdselsåren sommer som vinter, og da var det naturlig å kunne tilby både servering og overnatting.

Formannskapet i Varteig uttaler da også i 1848 at et gjestgiveri på Furuholmen ”ansees ikke alene gavnelig, men til like og nødvendig, for den eller de som reiser Glommen måtte så vel natt som dag ha et tilfluktsted ved det så ofte farlige farvann”.

Denne uttalelsen kom etter at eieren av stedet ville si fra seg skjenkeretten året før, noe fattigkommisjonen ikke var særlig interessert i ettersom den hadde inntekter i form av avgift på salget. I 1846 ble det skjenket 1500 potter brennevin på Furuholmen.

Tilhørende enkeltminner (0):

Litteratur